

Ümummilli lider Heydər Əliyev ömrünün çox hissəsini Azərbaycanın gələcəyinə, dirçəlişinə, tarixinə, mədəniyyətinə, iqtisadi inkişafına sərf edib. Hələ keçmiş SSRİ dövründə ölkəmizə rəhbərlik etməyə başlayan Heydər Əliyevin sayəsində Sovet Azərbaycanı aqrar respublikadan dinamik inkişaf edən sənaye respublikasına çevrildi.

Malik olduğu liderlik dühası, xalq və dövlət qarşısındakı misilsiz xidmətləri ilə respublikamızı regionun əsas inkişaf mərkəzlərindən birinə çevirdi. Ulu öndər Azərbaycana Avropanın enerji təhlükəsizliyinin etibarlı təminatçısı, qitələri birləşdirən kommunikasiya qovşağı, mədəniyyətlərə dialoq məkanı statusunu qazandırdı.

Ölkə iqtisadiyyatının, onun sosial həyatının istər ötən əsrin 70-80-ci illərində, istərsə də müstəqillik dövründə dinamik inkişafı bir çox mühüm istiqamətlərlə yanaşı, elektrik enerjisi sistemi ilə də bağlıdır. Hazırda respublikamızın müstəqil elektrik enerjisi sistemində malikdir və bunun əsası ötən əsrin 70-ci illərində qoyulmuşdur.

Belə ki, Azərbaycanda elektrik enerjisi istehsalı hələ XIX əsrin sonu, XX əsrin əvvəllərindən başlansa da, uzun illər

Heydər Əliyev dərsləri

“Elə bil ki, bomba partladı”
“Əsrin müqaviləsi”nin imzalanması dünyada geniş əks-səda doğurmuşdu. Bunun səbəbi və layihənin reallaşması yolunda qarşıya çıxan problemlərin

Ulu öndər Azərbaycanın etibarlı enerji sisteminin yaradıcısıdır

ərzində bu sahədə inkişaf ləng getmişdir.

1969-cu ildə ümummilli lider Heydər Əliyevin rəhbərliyə gəlişindən sonra respublikanın sosial-iqtisadi həyatının mühüm sahələrindən biri olan elektrik enerjisi sisteminin sürətli inkişafını təmin etmək məqsədilə təxirəsalınmaz tədbirlər həyata keçirilmiş, bir çox irimiqyaslı layihələr reallaşdırılmışdır. Həmin dövrdə bir-birinin ardınca yeni elektrik stansiyalarının, yüksək gərginlikli elektrik veriliş xətlərinin və yarımstansiyaların inşa edilib istifadəyə verilməsi vətənimizin sənaye potensialının artırılmasında mühüm addım oldu.

1971-ci ildə Naxçıvan Muxtar Respublikası ərazisində Araz çayı üzərində İran-Azərbaycan “Araz” SES adlı altındakı gücü 22 MvT olan stansiyanın inşası, 1972-ci ildə 2 saylı Sumqayıt İstilik Enerji Mərkəzinin gücünün 220 MvT-yə çatdırılması, 1976-1977-ci illərdə Sərsəng su anbarı və gücü 50 MvT olan su elektrik stansiyasının istifadəyə verilməsi məhz Heydər Əliyev şəxsiyyətinin Azərbaycana rəhbərliyi dövrünə təsadüf edir. Bu illərdə, həmçinin gücü 380 MvT olan Şəmkir Su Elektrik Stansiyası istismara buraxılmışdır.

Mingəçevir respublikanın 4-cü iri sənaye mərkəzidir. Ölkənin elektrik enerjisinin 60 faizindən çoxunu istehsal edən Azərbaycan İstilik Elektrik Stansiyası və SES silsiləsi bu şəhərdə yerləşir. Energetika şəhəri Mingəçevirə ulu öndər Heydər Əliyev həmişə xüsusi qayğı və diqqət göstərmişdir.

İnşasına 1974-cü ildə başlanmış, birinci bloku 1981-ci il oktyabrın 20-də, sonuncu, 8-ci bloku isə 1990-cı ildə istismara verilməsi və bu gün də Cənubi Qafqazın ən böyük istilik-elektrik stansiyası sayılan Azərbaycan İstilik Elektrik Stansiyası Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə tikilib. Ulu öndər Azərbaycana birinci dəfə rəhbərlik etməyə başlayanda, respublikanın enerji potensialını artırmağa ciddi ehtiyac olduğunu gördü. O, sovet rəhbərliyi qarşısında məsələ qaldıraraq bununla bağlı böyük məsələ qoyulmasına nail oldu. Stansiyanın birinci enerji blokunun işə salınması Azərbaycanda fərhə dolu əlamətdar hadisəyə çevrildi. Ulu öndərimizin bu münasibətlə 1981-ci ilin 20 oktyabrında Mingəçevirə şəhərinə gəlişi, stansiyanın vəziyyəti ilə tanış olaraq energetiklərə və inşaatçılara öz dəyərli tövsiyələrini verməsi, bu tarixi təqvim Azərbaycan energetiklərinin peşə bayramı günü kimi müəyyənləşirdi. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 13 oktyabr 2004-cü il tarixli Sərəncamına əsasən, həmin gün “Energetik Günü” kimi qeyd edilir.

Ölkə elektrik enerjisi sisteminin sütununu təşkil edən bu stansiya indi də

müstəqil dövlətimizin enerji təhlükəsizliyinin təminatında müstəsna rola malikdir. Bu stansiyanın istismara verilməsi ilə elektrik enerjisi sisteminə başlanmış inkişaf və tərəqqi prosesi nəticəsində respublikamız sonralar özünün müstəqil, dayanıqlı enerji sistemini formalaşdırma bilmişdir. Ümumilikdə, Heydər Əliyevin Azərbaycana rəhbərliyinin birinci dövründə respublikamızın elektrik enerjisi ilə təminatı problemi öz həllini tapmışdır. Bu illərdə bütün yaşayış məntəqələrimizə, o cümlədən hər bir evə elektrik xətti çəkilmişdir. Əgər 1969-cu ildə Azərbaycan elektrik enerjisi idxal edirdisə, 1982-ci ildə artıq elektrik enerjisi ixracatçısına çevrilmişdir.

Həmin dövrdə elektrik stansiyalarının inşası ilə yanaşı, elektrik şəbəkələri də sistemə inkişaf etdirilmiş və respublikamızın dayanıqlı enerji sistemi yaradılmışdır. O illərdə 330 kV-luq Əli Bayramlı (indiki Şirvan) İES - Ağdam - Gəncə - Ağstafa, Əli Bayramlı - Yaşma-Dərbənd, 5-ci Mingəçevir, 500 kV-luq 1-ci və 2-ci Abşeron, Muxranis - Vəli və digər elektrik veriliş xətləri, 330/110/20 kV-luq Yaşma, Gəncə, Ağstafa, 330/110/10 kV-luq İmişli, 500/330/220 kV-luq Abşeron, 220/110/10 kV-luq Hövsan, Nizami, Müşfiq, Səngəçal, Masallı, Ağsu, Babək və başqa qovşaqlar yarımstansiyaları istismara verildi. Bununla da elektrik enerjisi sahəsində yeni inkişaf mərhələsinin başlanğıcı qoyulmuşdu.

Sonralar həmin şərafi günleri xatırlayan müdrik rəhbər deyirdi: “Biz o illər bütün bu imkanlardan istifadə edərkən eyni zamanda, düşündükdük ki, hər respublikanın özünü təmin edə bilən iqtisadi potensialı olmalıdır. Bu iqtisadi potensialın tərkibində ən mühüm yer tutan elektrik enerjisi istehsal edən müəssisələr yaradılmalıdır. Ona görə də o illər Moskvanın etirazına, bu işimizə maneçilik törədən qüvvələrin çox güclü olmasına baxmayaraq, biz Azərbaycanın elektrik enerjisi müstəqilliyini, elektrik enerjisi sardan asılılıqdan qurtarılmasını təmin etmək üçün respublikamızda güclü potensiala malik olan elektrik stansiyaları yaratmağa başladığı, buna da nail olduq”.

Rəhbərliyinin birinci dövründə olduğu kimi, 1993-cü ildə hakimiyyətə qayıdan Heydər Əliyev iqtisadiyyatın bütün sahələrinə, o cümlədən elektrik enerjisi sistemində də xüsusi diqqət yetirdi. Həmin vaxt energetika sistemində də dərin böhran vəziyyəti yaranmış və sistemin ahəngdar işi pozulmuşdu. Ümummilli lider elektrik enerjisi sisteminin vəziyyətini çıxartması, onun maddi-texniki bazasının yenilənməsi və möhkəmləndirilməsi üçün məqsədyönlü, genişmiqyaslı tədbirlər həyata keçirdi. Dünyanın aparıcı dövlətləri ilə qarşılıqlı faydalı əlaqələrin qurulmasına yönəldilmiş

strateji xətt elektrik enerjisi sistemində də xarici sərmayələrin cəlb olunmasına imkan yaratdı və bu imkanlardan Azərbaycanda enerji sisteminin mövcud potensialının səmərəliyinin artırılmasında, elektroenergetika təsərrüfatının yenidən qurulmasında istifadə olundu.

Tikintisi hələ 1984-cü ildən yarımçıq qalmış Şəmkir SES-in davamı olan Yenikənd su hövzəsinin və su elektrik stansiyasının inşasının başa çatdırılması ilə enerji sisteminə yeni inkişaf mərhələsinin başlanğıcı qoyuldu. Xatırladaq ki, maliyyə çatışmazlığı ilə əlaqədar tikintisi uzun illər mümkün olmayan Yenikənd su hövzəsində işlərin başa çatdırılması üçün lazımı vəsaitin əldə edilməsi problemi Ulu öndər 1995-ci ilin dekabrında Böyük Britaniyaya işgüzar səfəri zamanı gündəmə gətirərək həllinə nail olmuşdu.

“Şimal” ES-in yenidən qurulması da dahi şəxsiyyətin adı ilə bağlıdır. Ümummilli lider 1998-ci ilin fevral ayında Yaponiyaya rəsmi səfəri zamanı bu stansiyada 400 MvT gücündə buxar-qaz qurğusunun inşası layihəsinin maliyyələşdirilməsi üçün həmin ölkənin rəhbərlərinə müraciət etmiş və rəsmi Tokionun 210 milyon ABŞ dolları məbləğində uzunmüddətli, güzəştli kredit ayırmasına nail olmuşdur. 2000-ci ilin 19 dekabrında isə Ümummilli lider tərəfindən qurğunun təməli qoyulmuş və obyekt 24 aydan sonra istismara verilmişdir.

1999-cu ilin iyun ayında 1 nömrəli Bakı İstilik-Elektrik Mərkəzində yenidənqurma işlərinin başlanması, ümummilli lider Heydər Əliyevin bu mərasimə iştirakı, qaz-türbin qurğusunun təməl daşını qoyması da Azərbaycan energetika tarixinin ən əlamətdar hadisələrindəndir. Ulu öndərin həyata keçirdiyi məqsədyönlü siyasət hesabına elektrik enerjisi sistemi respublikanın bütün ərazisinə ehatə etməklə bərabər, Rusiya Federasiyası, İran İslam Respublikası, Gürcüstan və Naxçıvan Muxtar Respublikası tərəfindən Türkiyə enerji sistemləri ilə sıx əlaqəni təmin etmişdir. Bu, həm də ölkələrimiz arasında qarşılıqlı münasibətlərin daha da inkişafına, regionda sülhün, sabitliyin, təhlükəsizliyin qorunub saxlanmasına şərait yaradan ciddi amillərdən biridir.

Bütün həyatı boyu öz xalqına sədaqətlə xidmət etmiş Heydər Əliyevin ömrü yəni bu gün hər bir Azərbaycan vətəndaşı üçün örnəkdir. Çünki Ümummilli lider müasir Azərbaycan tarixində bu xalq üçün parlaq və silinməz iz qoymuş böyük şəxsiyyət, müdrik dövlət xadimidir.

Almaz ƏLİYEV,
Mingəçevir Dövlət Universiteti
mühəndislik fakültəsinin dekanı,
texnika üzrə fəlsəfə doktoru,
dosent

Ümummilli liderin dövlətçilik təlimi və müasir gənclik

Şəhər icra hakimiyyətinin dəstəyi, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Gənc Alim və Mütəxəssislər Şurası və Gəncə Bölməsinin təşkilatçılığı ilə Ümummilli liderin 100 illik yubileyinə həsr olunmuş “Heydər Əliyevin dövlətçilik idealları və müasir gənclik” mövzusunda respublika konfransı keçirilib.

Akademik İsa Həbibbəyli Ulu öndərin yubileyi münasibətilə AMEA tərəfindən dahi şəxsiyyətin zəngin dövlətçilik irsinə həsr edilmiş çoxsaylı elmi əsərlər nəşr edildiyini bildirdi. O, həmçinin Ulu öndərin həyat və fəaliyyətinin öyrənilməsinin elmi-populyar müstəvidən fundamental elmi araşdırmalar səviyyəsinə qaldırılmasını təq-

dirəliyə hal kimi dəyərləndirib. Akademik AMEA tərəfindən ilk dəfə olaraq, “Heydər Əliyev Ensiklopediyası”nın nəşrə hazırlandığını da qeyd etdi. Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Niyazi Bayramov ölkəmizdə müasir gənclər siyasətinin əsasının Ulu öndər tərəfindən qoyulduğunu və bu siyasətin Prezident

İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirildiyini qeyd etdi.

AMEA-nın Gəncə bölməsinin sədri, akademik Fuad Əliyev ulu öndər Heydər Əliyev irsinin gənclər üçün ən doğru yol, ən yüksək ideal olduğunu

bildirib. Konfransda gənc alimlərin və mütəxəssislərin məruzələri də dinlənilib.

Hamlet QASIMOV,
“Xalq qəzeti”nin
bölgə müxbiri

(əvvəli “Xalq qəzeti”nin 2023-cü il 7, 13, 15, 17 may və 24 iyun nömrələrində)

“... Çıxıb gedə bilərəm!”

Ulu öndər onun Naxçıvandan Bakıya gələrək hakimiyyəti zorla ələ almaq istəyi barədə əvvəlki hakimiyyətin – Xalq Cəbhəsi-Müsavat cütlüyü funksionerlərinin ittihamlarını 1993-cü il iyunun 15-də cəsarətlə rədd etmişdi:

Mən Naxçıvandan bura özüm gəlməmişəm. Məni bura dəvət ələyiblər, mən dəfələrlə İsa Qəmbər, Pənah Hüseynov və Azərbaycanın prezidenti Əbülfəz Elçibəy xahiş ələyiblər ki, gəlim burda bir vəzifə tutum, bərabər bu məsələlərin həll olunmasında iştirak edim. Neçə gündür ki, mənimlə danışıqlar gedir. Mən bu vəzifələrdən imtina etmişəm. Bu gün də imtina edirəm. Ona görə də mən hiddətlənirəm ki, bəzi adamlar, on gündür... Azərbaycan bərbad vəziyyətdədir, barmaq-barmağa vurmayıblar, Azərbaycanın kənarında gəzirilər, kabinetlərdə cürbəcür işlərlə məşğul olurlar. İndi də başlayıblar işə verməyə ki, kiməsə kreslo tutmaq istəyir. Mən heç bir kreslo tutmaq istəmirəm, heç bir vəzifə tutmaq istəmirəm. 1991-ci ilin fevral ayında bu salonda, bu tribunadan çıxış edərkən demişdim: “Mən Azərbaycana xalqımla bir yerdə olmaq və xalqımın bu ağır günündə ona kömək olmaq üçün respublikaya qayıtmışam.” Onda mənə qəbul etmədilər. Ondan sonra da dəfələrlə demişəm. Mən heç bir vəzifə tutmaq iddiasında deyiləm. Bu gün də deyirəm: Bu dəqiqə buradan çıxıb gedə bilərəm. Ancaq bəzi adamların heç bir iş görmədən zaldə oturub bu ağır vəziyyətlə məsələni mürəkkəbləşdirməsi məni hiddətləndirir. Mən heç kəsə heç bir qərantıya vermərəm, mən özümü peyğəmbər hesab etmirəm. Fəqət bu ağır vəziyyətdən çıxmaq üçün vətəndaş kimi, Ali Sovetin deputatı kimi, Ali Sovetin Sədrinin müavini kimi, əgər etimad göstərsəniz, baxmayaraq ki, mən bunu istəmirəm, Ali Sovetin Sədri kimi fəaliyyət göstərməyə hazırım. Mən bu yola ancaq xalqın ağır vəziyyətdən çıxmasını müəyyən fəaliyyət göstərmək üçün gedirəm, başqa məqsədım yoxdur.

“Təbiətimdə qisasçılıq hissi yoxdur”

Həmin dövrdə bəzi dairələrdə söhbətlər gedirdi ki, Heydər Əliyev əgər yenidən Azərbaycanda vəzifəyə gələrsə, kimləndənsə qisas alacaq. Kimsə vaxtilə onun əleyhinə olub, yaxud, pis münasibət göstərmiş, ona qarşı münasibətini kəskin olacaq. Həmin şəxslərə Ulu öndərin cavabı belə oldu:

– Mən sizin qarşınızda tam məsuliyyətlə deyirəm və bütün Azərbaycan xalqına elan edirəm ki, ümumiyyətlə, mənim təbiətimdə qisasçılıq hissi yoxdur. Bunu sadəcə olaraq ayrı-ayrı adamlar süni surətdə yaradıblar və görünür, bir mənə ləkə vurmaq üçün yox, ümumiyyətlə, bizi parçalamaq üçündür. Sizə söz verirəm ki, heç vaxt qisasçılıq hissini qapılmayacağam. Əgər kiməsə, nə vaxtsa mənə qarşı düzgün münasibət bəsləməyibsə, nəşə edib, inanın ki, mən onların hamısını çoxdan bağışlamışam. Mən özümü o hissələrin səviyyəsinə heç vaxt salmamışam və salmayacağam. Ona görə yox ki, siz mənə indi etimad göstərdiniz, mən belə bir vəzifəyə gəldim. Yox. Mən sadəcə bir vətəndaş kimi də heç vaxt heç kəsə ədavət aparmam, qisas almaq, yaxud da ki, kiməsə pislik etmək istəməmişəm və istəməyəcəyəm. Ancaq vəzifə çərçivəsində, şübhəsiz ki, hamımız nizam-intizamı təbii olmalıyıq, hamımız qanuna təbii olmalıyıq, hamımız qanuna riayət etməliyik, qanunun alliliyini təmin etməliyik və bu yolda, şübhəsiz ki, mən öz əqidəmdən dönməyəcəyəm.

Onun “Xalq Cəbhəsi” adını daşımaya haqqı yoxdur”

Tədbirlərin birində H.Əliyev “Xalq Cəbhəsi”nin adına layiq olmadığını belə əsaslandırmışdı:

– Əgər bu Xalq Cəbhəsi, doğrudan da, Xalq Cəbhəsi idisə, nə üçün həmin 1993-cü ildə Surat Hüseynov, başqaları baş qaldırarkən xalqa müraciət edib xalqın gücü ilə Surat Hüseynovu yerində oturma bilmədi? Nə üçün təyyarələr göndərdilər ki, Gəncə-

ni bombardman ələsinlər? Nə üçün tankları, topları, “Qrad” qurğularını Ağdamdan, başqa cəbhə bölgələrindən çıxarıb oraya gətirdilər ki, oranı bombalansınlar? Nə var, nə var, bir Surat Hüseynovu məhv ələsinlər. O da orada qan tökdü. Əgər bu, doğrudan Xalq Cəbhəsi idisə, xalqa müraciət edəydi, bu xalq da qalxaydı, onun qarşısını alaydı. Necə ki, biz oktyabr ayında bunu etdik. Halbuki biz heç adımızı “Xalq Cəbhəsi” qoymamışıq. Amma biz xalqıq, xalq bizim. O, xalq deyil, adını “Xalq Cəbhəsi” qoyub. Onun “Xalq Cəbhəsi” adını daşımaya haqqı yoxdur, mənəvi haqqı yoxdur. Əgər Xalq Cəbhəsi idisə, xalq o hadisələrin qarşısını alaydı və Azərbaycan belə faciələrə gəlib çixmaydı.

“Əsrin müqaviləsi”nin imzalanması dünyada geniş əks-səda doğurmuşdu. Bunun səbəbi və layihənin reallaşması yolunda qarşıya çıxan problemlərin

aradan qaldırılmasında Ulu öndər mətin iradə nümayiş etdirmişdi:

– Bilirsiniz ki, 1994-cü ilin sentyabr ayında Azərbaycan dünyanın ən böyük şirkətləri ilə, 7 ölkənin 11 şirkətinin yaratdığı bir konsorsiumla müqavilə imzaladı. Bu, dünyada bir partlayış oldu. Elə bil ki, bomba partladı. Çünki, bu, böyük müqavilədir və buna dünya “Əsrin müqaviləsi” adı verdi. Buna sevinənlər də oldu, ancaq bundan rahatsız olanlar da tapıldı. Azərbaycana qarşı təzyiqlər, başqalar başladı: “Nə üçün Azərbaycan bunu etdi? Nə üçün Azərbaycan Amerika, İngiltərə, Türkiyə, Norveç və başqa ölkələrin şirkətlərini Xəzər dənizinə gətirdi?”

Bizi qınadılar... Əleyhimizə təbliğat apardılar. Guya, bu müqavilə həyata keçməyəcəkdir, çünki Xəzər dənizinin statusu məlum deyildir. Hətta o müqaviləni imzalayan şirkətlər qorxdular, bizim yanımıza gəldilər ki, bu nədir, deyirlər bu müqavilə işləməyəcəkdir. Rusiya bəyanat verdi ki, Rusiya bu müqaviləni tanımır. Amma Rusiyanın bir şirkəti bu müqavilənin içindədir. Rusiyanın Xarici İşlər Nazirliyi bəyanat verdi ki, Rusiya bu müqaviləni tanımır. Başqa bir xarici Qərb ölkəsinin xarici işlər naziri mənim yanıma gəldi, dedi ki, bəs nə olacaqdır, bunu tanıyırlar. Dedim, bunun tanınmamasına görə sən niyə rahatlıqsız olursan? Bizə onların tanınması lazımdır mı? Bizim buna ehtiyacımız yoxdur. Sonra Xəzər dənizinin statusu məsələsi meydana çıxdı: “Xəzər dənizinin statusu müəyyən olunmayıbdır, belə halda bu müqaviləni imzalamaq olmaz”. Biz də dedik ki, Xəzər dənizinin statusu hələ 1970-ci ildə Sovetlər Birliyi tərəfindən müəyyən olunubdur. Çünki o vaxt Xəzər dənizi Sovetlər Birliyinə məxsus idi. Xəzər dənizinin cənubunun kiçik bir hissəsi İrana məxsus idi. Qalan hamısı Sovetlər Birliyinə məxsus idi. İndi Sovetlər Birliyi dağılıbdır. Xəzər dənizi ətrafında ölkələr vardır – Rusiya, Azərbaycan, Qazaxıstan, Türkmənistan, İran. Cəmi beş ölkə. Keçmiş yaranmış ələməyə görə, Xəzər dənizi sektoruna bölünüb. Burada yerləşən hər cür müəyyənləşdirilmiş Xəzər dənizində öz sektoru vardır. Biz öz sektorumuzun içindəyik, öz sektorumuzdan kənara çıxmırıyıq. Söylədilər ki, bu sektor prinsipi qəbul edilmir. Xəzər dənizi ümumi dəniz olmalıdır – kim həradə istəyir, qoy orada iş görsün. Biz isə dedik ki, belə olmaz. Bu sektor prinsipi bizdən başqa heç kəs qəbul etmədi. Ancaq mən sizə deyə bilərəm ki, indi hamı, bütün Xəzər dənizi ölkələri – Rusiya da, Qazaxıstan da, Türkmənistan da, hətta İran da sektor prinsipi qəbul edir.

Yeni, 1994-cü ildə bizim müqavilənin əleyhinə çıxanlar deyirdilər ki, sektor prinsipi qəbul olunmur, status müəyyən deyil və bu işi görmək olmaz. Amma görün onlar nə işlər gördülər. 1994-cü il sentyabr ayının 20-də biz müqavilə imzaladıq. Sentyabr ayının 21-22-də Azərbaycanı böyük bir cinayət törədildi. Azərbaycanı dörd cinayətlik bir ölkənin xüsusi xidmət orqanları tərəfindən həbsxanadan çıxarılıb qaçırıldı. Azərbaycan daxilində bir qarışıqlıq yarandı. Mən Nyu-Yorka, Birləşmiş Millətlərin Təşkilatının toplantısına getmişdim. Mən Nyu-Yorkda olanda Azərbaycan Milli Məclisinin başqa yardımçısını və bir albayı terror edib öldürdülər. Mən Nyu-Yorkdan gəriyə dönrərkən buraya, İstanbula gəldim. Süleyman Dəmirəl mənə burada qarşıladı. Azərbaycan ələ bir vəziyyət yaranmışdı ki, Azərbaycanda artıq çevriliş baş verirdi. Güman edirdilər ki, Heydər Əliyev Azərbaycana qayıda bilməyəcəkdir. Ancaq mən buraya, İstanbula gəldim. Burada dostum Süleyman Dəmirəllə görüşdüm və Bakıya gəldim.

Ondan bir həftə sonra, oktyabr ayının 3-4-də Azərbaycanda çevrilişə cahd oldu. Mən nə etməli idim? O vaxt mənim əlimdə o qədar də güc, silah yox idi. O vaxta qədər Azərbaycanın durumu ayrı-ayrı qanunsuz silah dəstələrin əlinə idi. Mən televiziya vasitəsilə xalqa müraciət etdim. Siz onu eşitdiniz. İki saatın içində gecə vaxtı Prezident Sarayının önünə yarım milyon insan toplaşdı. Onlar Azərbaycan dövlətini, Azərbaycanın Prezidentini, cümhur başqanını qorudular...

Çevriliş cəhdinə nə üçün edirdilər? Bu, həmin o müqaviləyə zərbə vurmaq üçün edirdi. Bunu bizi pozmaq, müstəqil Azərbaycan dövlətini dağıtmaq üçün etdilər. Amma biz dözdük, bunun qarşısını aldıq.

(ardı var)

Təqdim etdi:
Faiq SADIQOV, Əməkdar jurnalist